

Yeniden Keşfedilen Bir Dışavurumcu: Otto Mueller

Gülbin KOÇAK

Doç.,

Anadolu Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi

Baskı Sanatları Bölümü, Öğretim Üyesi

Alman dışavurumculuğunun "Brücke" grubunun bir üyesi olan Otto Mueller, resimleri ve sanat anlayışı ile, Alman dışavurumculuğu içinde, hatta kendi grubu içinde, biraz izole bir konuma sahiptir. "Romantik bir dışavurumcu"¹ "Brücke'nin gölgesindeki ressam"² "Bastırılmış dışavurumcu"² "Çingene ressamı"³ vb. gibi alçaltıcı sıfatlarla anılan ve kendini geliştirmemiş olmakla suçlanan⁴ Mueller, sakin, mütevazı ve iddiasız tavrıyla, kabına sığmayan diğer Brücke üyelerinden ve başka dışavurumculardan çok ayrı bir kişilik göstermekte;⁵ aynı kontrast Brücke'nin diğer üyelerinin sert resim üslubu ve renk kullanımı ile Mueller'in dingin üslubu ve sakin renkleri arasında da görülmektedir.

Aslında, yukarıda aktarılan bazı olumsuz görüşler belki de Mueller'in kategorize edilmesindeki zorlukla ilgilidir ve Mueller, Brücke'deki kendi grup arkadaşları (özellikle Kirchner ve Heckel) tarafından çok beğenildiği, hatta yüceltildiği halde, zamanın eleştirmenleri tarafından fazla takdir görmemiş, yakın zamanlara kadar da, birkaç küçük notun dışında, Mueller hakkında etraflı bir araştırma ve dokümantasyon yapılmamıştır. Bu durum önce 1993'de M.A. Lüttichau tarafından bir Mueller biyografisinin yayınlanması-

1 M.A. von Lüttichau, Otto Mueller :Ein Romantiker unter den Expressionisten, Du Mont Buchverlag, Köln, 1993.

2 Gebaendigte Expressionen, Otto Mueller : Ein Maler im Schatten der "Brücke", Der Hausarzt, 6, 2003.

3 M.A. von Lüttichau, Von Liebespaaren, Doppelportraits und anderen Figurenbildern : Otto Mueller's Bilderwelt, 67-74. [Otto Mueller, Hazırlayanlar : J.G.P von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm.

4 B. Hassforther, Otto Mueller : Ein überhaupt nicht weltfremder Maler, <http://www.bela.1996.de/literature/mueller.html>

5 Otto Mueller, <http://www.buchheimmuseum.de/sammlungen/expressionisten/mueller.htm>

la deęiřiyor⁶, 2003 yılı da Mueller'in yeniden keşfedildiği bir yıl oluyor: M¼n-
nih'te, Mueller'in eserlerinin çeşitli yerlerden derlenmesiyle, 21 Mart-22 Ha-
ziran 2003 tarihleri arasında, geniş kapsamlı retrospektif bir sergi d¼zenle-
niyor ve bir katalog çıkarılıyor. Gene 2003'de, J.P.G. von Hohenzollern ve
M.A.L¼ttichau tarafından hazırlanan ve Mueller'in eserinin yedi yazarın in-
celemeleriyle her y¼nden ele alınıp tartışıldığı bir kitap yayınlanıyor.⁷ Bu ki-
tapla Mueller'in birçok bilinmeyen eseri g¼n ışığına çıktığı gibi, ilk defa b¼-
t¼n eserlerinin bir listesi de yayınlanıyor. Geniş yankı bulan bu sergi ve ki-
tap, ¼l¼m¼nden 73 yıl sonra Mueller'in nihayet daha objektif bir şekilde de-
ęerlendirilmesine ve daha doğru bir yere oturtulmasına olanak veriyor. Ya-
zımızın amacı da, yeniden keşfedilen Mueller'i, bu son bilgi ve g¼r¼řlerin
ışığında tanıtıma çalışmaktır.

¼nce Mueller'in kısa bir biyografisini vermek istiyoruz. Mueller 1874'de
(bug¼n Polonya'da bulunan) Liebau'da doğdu. Lise ¼ęrenimi ile arası pek
iyi olmadı ve 1890'da G¼rlitz'de d¼rt yıl s¼recek olan taşbaskı çıraklığına
başladı. Burada yeteneğiyle dikkatleri ¼zerine çekince, babası sanat tahsili
yapmasına izin verdi ve 1894-96'da Dresden Sanat Akademisi'nde okudu.
1898'de gene eğitim amaçlı olarak M¼nih'te bulundu. Daha sonra Dres-
den'e d¼nerek 1908 yılına kadar burada kaldı. 1908'de Berlin'e taşındı.
1910'da Berliner Secession'da resimleri reddedilince, aynı durumda olan
Br¼cke grubu ¼yeleriyle tanıştı, onlarla birlikte "Secession'da Reddedilenler"
sergisini açtı ve Yeni Secession'un kurulmasına katıldı. Mueller'in resimle-
rinden etkilenen Br¼cke grubu ¼yeleri, onu gruba davet ettiler ve b¼ylece
Mueller 1910'da Br¼cke'ye katıldı. Br¼cke'nin 1910'da Dresden'deki ve
1912'de Berlin'deki efsanevi sergilerinde yer aldı. Br¼cke ¼zerinde aşağıda
daha ayrıntılı olarak duracağız. Br¼cke'nin 1913'de kavgalı bir şekilde da-
ęılmasından sonra da grup ¼yeleriyle arkadaşlık ilişkilerini s¼rd¼rd¼. I.
D¼nya Savaşı'na asker olarak katıldı. Savaş sonrasında 1919'da Breslau Sa-
nat Akademisi'ne profes¼r olarak atandı ve 1930'da ¼l¼m¼ne kadar burada
alıştı. Mueller'in ¼zel yaşamı başka pek az ressamda g¼r¼len bir şekilde re-
simlerine yansıdağından ve birçok resminin anlaşılması için bir anahtar ro-
l¼ oynadığından, aşağıda bu y¼nde bazı detaylara değineceğiz.

Br¼cke

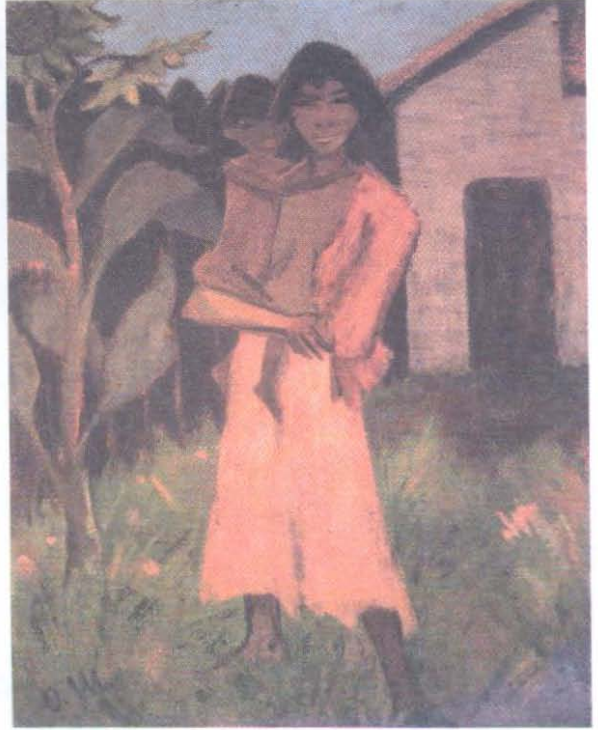
Dışavurumculuk 20. y¼zyıl başlarında izlenimciliğe karşı bir hareket olarak
geleşti. Fovistlerden f¼t¼ristlere, Br¼cke ya da Blauer Reiter grubundan Da-
daistlere kadar çok geniş bir yelpazeye yayılan akımlar, dışavurumculuk
şemsiyesi altında d¼ř¼n¼lmektedir. Hermann Bahr⁸ bu konuda ř¼yle s¼yle-

6 M.A. von L¼ttichau, Otto Mueller : ein Romantiker unter den Expressionisten, Du Mont Buchverlag, K¼ln, 1993.

7 Otto Mueller, Hazırlayanlar : J.G.P von Hohenzollern, M.A. von L¼ttichau, Prestel Verlag, 2003.

8 H. Bahr, Dışavurumculuk, 224-229. [Modernizmin Serüveni, Hazırlayan : Enis Batur, YKY, 2002] kitabında b¼l¼m.

mektedir: "Bu en yeni resim okulunu oluşturan mezhep ve gruplar birbirlerine sövüp saysalar da, hepsinde ortak olan bir şey vardır. Üzerinde anlaşıkları bu tek nokta, hepsinin de izlenimcilikten yüz çevirdiği, hatta ona karşı olduğudur." İzlenimciliğin ışık ve renk etüdleriyle belirli bir anı yakalamaya çalışma kaygısı, bu yeni akımların sanatçıları tarafından sun'i ve edilgen bulunmakta; sanatçılar dünyanın da içine girdiği çalkantılardan etkilenerek, kendi içlerindeki fırtınaları tuvale aktarmak istemektedirler. H. Bahr, bu konuda da şunları yazmaktadır:⁹ "Uygarlık tarafından yok edilmenin eşliğine gelmiş olan bizler, içimizde yok edilemeyecek güçler buluyoruz. Dışavurumculuk, hapsedildiği zindandan dışarı çıkmaya çalışan ruhun belirtisidir."

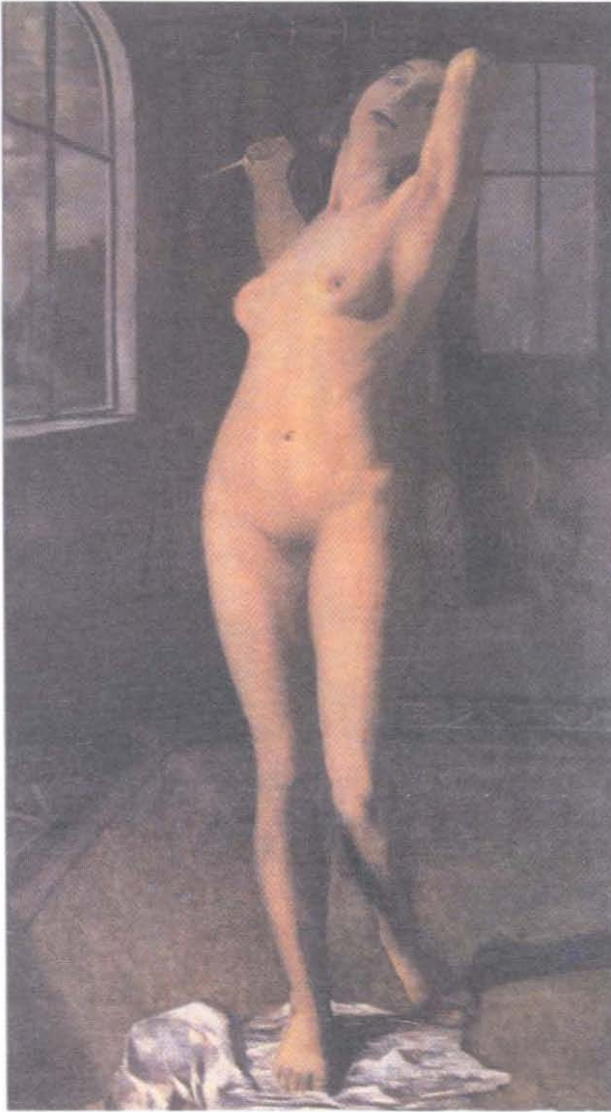
Resim 1,
Kucağında Çocukla Ayakta
Duran Çingene Kadın,
1926, Tutkalboya,
129.5x96,5 cm.

Alman ekspresyonizmi (dışavurumculuğu) ve onun en dikkat çekici grubu olan Brücke (kelime anlamı "köprü"dür) bazen neredeyse dışavurumculuğun kendisiyle ya da doğuşuyla özdeşleştirilmektedir. Bu kanı, söz konusu ekolün ve onun temsilcisi olan bir grubun, dışavurumculuk içinde oynadığı önemli rolü göstermesi bakımından ilginçtir. Brücke'nin bu etkisini relative etmek için, Pierre Cabane, aynı yılda (1905) ortaya çıkan Fransız Fovları'na işaret ederek, "Ren'in iki kıyısında, Alman öncü sanatı ile Fransız öncü sanatı karşı karşıya durmaktadır, ama ilk ateş edenler Fransızlar olmuştur" demektedir.¹⁰ Burada bu tartışmaya girmeyeceğiz, ancak P. Cabane'nin aynı yazısından şunları da alıntulamakta fayda görüyoruz: "Fransız Fovları'nın, resim sanatını kökünden değiştirmek gibi bir niyetleri de hiç yoktu; yeni yollar açmayı, sanatta yeni bir sayfa başlatmayı da hiç düşünmüyorlardı. İstedikleri tek şey, kendilerinde tutku derecesinde var olan renk şiddetini dile getirmek ve onu en güçlü, en görkemli noktasına ulaştırmaktı. Buna karşılık, Dresden dördlüsü, dönemlerinin resim sanatını altüst etmek istiyordu."

Burada sözü edilen "Dresden dördlüsü", 7 Haziran 1905'de Dresden'de "Brücke" grubunu kuran, Dresden Teknik Üniversitesi'nin dört mimarlık öğrencisi (resim öğrencisi değil!), Ernst Ludwig Kirchner, Fritz Bleyl, Erich Heckel ve Karl Schmidt-Rottluff'dur. Gruba 1906'da Emil Nolde, Max Pechs-

9 H. Bahr, Dışavurumculuk, 224-229. [Modernizmin Serüveni, Hazırlayan: Enis Batur, YKY, 2002] kitabında bölüm.

10 P. Cabane, Die Brücke, 230-233. [Modernizmin Serüveni, Hazırlayan: Enis Batur, YKY, 2002] kitabında bölüm.

Resim 2,
Ayakta Duran Hançerli
Çıplak Kız, 1903,
Yağlıboya, 175x90.5 cm.

tein ve Cuno Amiet katıldı. Grubun, faaliyetlerden haberdar edilen ve sayıları zaman zaman 100'e yaklaşan pasif üyeleri de vardı. 1907'de Nolde ve Bleyl gruptan ayrıldılar. 1910'da Otto Mueller gruba katıldı. 1912'de Pechstein ayrıldı ve grup da iç tartışmalar nedeniyle fiilen dağıldı. 27 Mayıs 1913'de pasif üyelere gönderilen bir yazıyla grubun sona erdiği resmen bildirildi.

1905-1909 dönemini Brücke'nin çeşitli arayışlar içinde bulunduğu ve olgunlaştığı bir kuluçka dönemi olarak kabul etmek doğru olur. 1910'a gelindiğinde artık "Brücke-stili" ortaya çıkmıştı: Parlak renkler, çarpıcı renk kontrastları, renklerin doğal olmayan biçimde kullanımı, keskin konturlar, düzlemsel resim kurgusu, figürlerde deformasyonlar ve taşkın bir resmetme anlayışı.

1910-1912 yılları, Brücke'nin, yeni yarattığı sanatıyla resim dünyasını etkilediği yıllar oldu. Kuluçka yıllarında birlikte çalışmayı ve karşılıklı etkilenmeyi seven ve arayan grup üyeleri, olgunlaşmayla birlikte, doğal olarak genel grup üslubu içinde bireysel kimlikler de kazandılar ve buna grup içi dinamikler ve öncelik tartışmaları da eklenince, grubun dağılması kaçınılmaz oldu. Ama bu noktaya

gelindiğinde grup çoktan amacına ulaşmış ve izlenimciliğe karşı en çarpıcı antitezlerden birini yaratmıştı.

Brücke-Mueller İlişkisi

Yukarıda verdiğimiz tarihlerin de gösterdiği üzere, Mueller 1910'da Brücke'ye katıldığında, Brücke'nin tarzı olgunlaşmış durumdaydı; aynı şekilde Mueller de yetkin bir üsluba ulaşmış, özgün ve bağımsız bir sanatçıydı. Mueller'in kendi gelişimi üzerinde ayrıca duracağız, ancak şu noktada vurgulamak istediğimiz önemli husus, Brücke'nin diğer üyeleriyle Mueller'in, stillerinin oluşma döneminde birlikte evrilmemiş olduklarıdır.

1910'da Berlin'de tanıştıklarında karşılıklı bir afinite ortaya çıkıyor. Özellikle

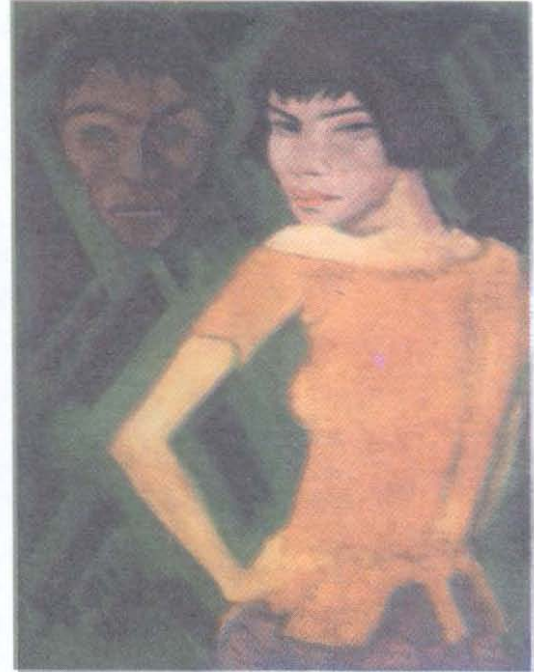
le Brücke üyeleri Mueller'in resimlerinden çok etkileniyorlar ve onu gruba davet ediyorlar. İddialı ve avangardist bir grubun, kendi halinde bir ressamdan etkilenmesinin önemli bir nedeni var aslında: Brücke üyeleri, kuluçka evlerinde, kendi ortaya koydukları, sanat ve yaşamın birliği ilkesinden hareketle, çoğu kez Dresden yakınlarındaki kırlarda ve göllerde çıplak modellerle birlikte çalışıp, eğleniyorlar ve çıplak insanın serbest doğadaki resmini yapmayı, sanat ve yaşam arasındaki harmoninin ideal bir örneği olarak görüyorlar. Ama tam da bu konuda, insanla doğanın birliği ve bütünleşmesi ve bunun resmedilmesi konusunda, Mueller aşılmaz bir ustadır ve bütün alçakgönüllülüğü içinde, Almanca terimiyle "Ur-Bilder" yapmaya çalışıyordu.¹¹ (Çevrilmesi zor olan bu kavram, arkaik resimler, ilk-resimler, resimlerin anası gibi kavramları çağrıştırıyor.)

Resim 3,
Sevginin Baharı, 1903,
Yağlıboya, 56.5x46.5 cm.

Bu koşullarda Mueller'in grup üyesi olmasının, izole yaşayan ve çalışan bir ressam için bir onurlandırma olduğu kadar, grup için de bir prestij kazanımı olduğu anlaşılıyor.

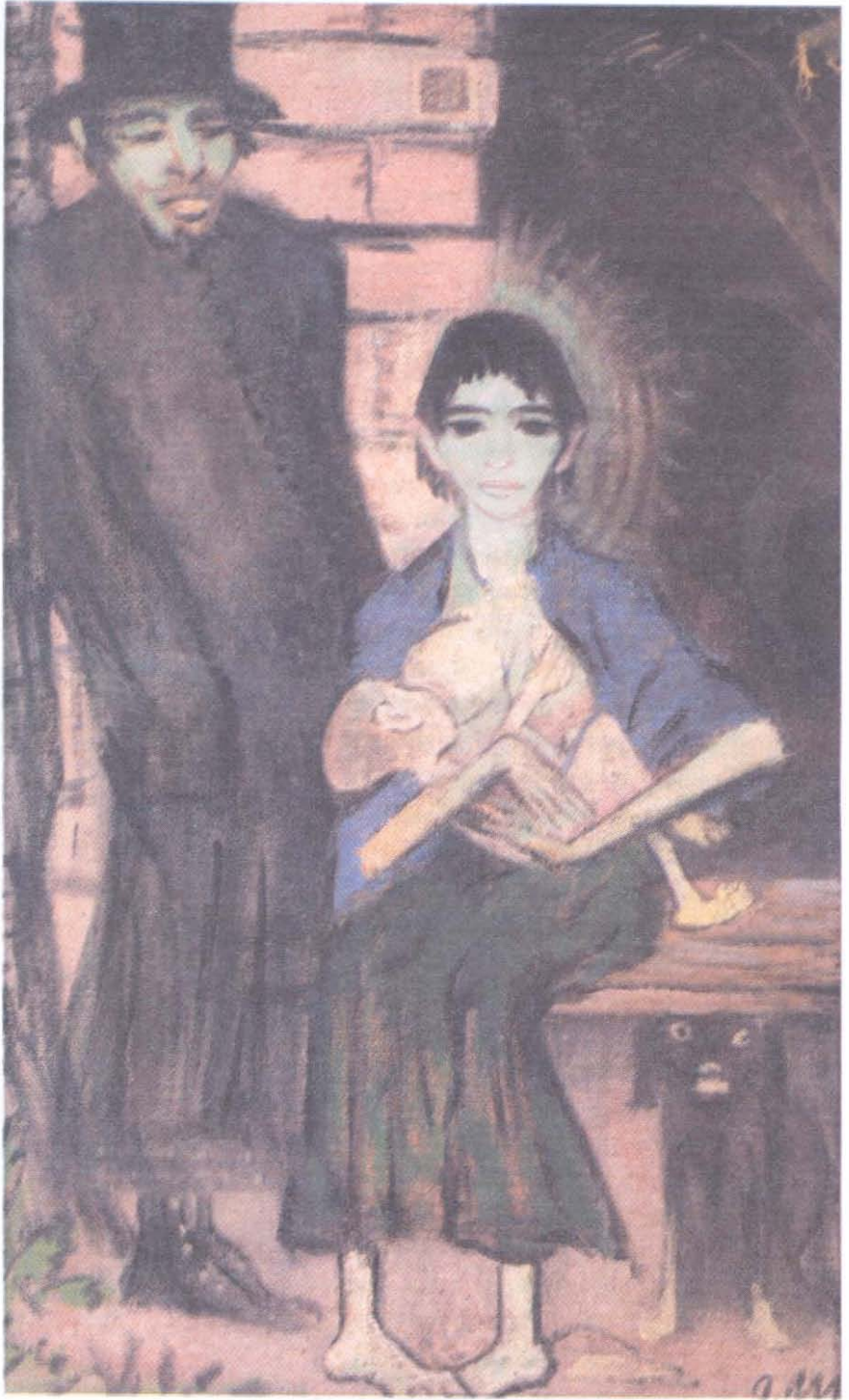
A. Hüneke, bir incelemesinin başlığını "Brücke'nin "doğal" üyesi" olarak koymuştur.¹² Bununla söylenmek isteniyor ki, Mueller ve Brücke üyeleri hiç karşılaşmasalardı dahi, Mueller'i Brücke'nin üyesi kabul etmek gerekecekti! Gene de ilginç bir şekilde, bu ressamla bu grubun karşılaşma noktaları, bir anlamda aynı zamanda farklılaşma noktalarıdır. Çünkü Mueller kendi temasına devam ederken, Brücke artık "şehirlileşmekte", kırları değil şehirleri, doğadaki naif çıplakları değil, bar kadınlarını çizmeye başlamaktadır. Brücke'yi asıl Brücke yapan resimler de işte bu resimlerdir. Avangardist bir hırsla sahip olmayan Mueller, bu gelişmenin dışında kalmıştır. Mueller'e "Brücke'nin gölgesindeki ressam" denmesinin nedeni de sanırım budur.

Resim 4,
Maske ile Maschka, 1919,
Tutkalboya ile Karışık
Teknik, 95.8x67 cm.

11. M.A. von Lüttichau, Von Liebespaaren, Doppelporraits und anderen Figurenbildern : Otto Mueller's Bilderwelt, 67-74. [Otto Mueller, Hazırlayanlar : J.G.P. von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm.

12. A. Hüneke, Das "selbstverstaendliche" Mitglied der "Brücke", 46-51. [Otto Mueller, Hazırlayanlar : J.G.P. von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm.

Resim 5,
Polonyalı Aile, 1919,
Tutikalboya ve Tempara,
179.5x112.5 cm.

Brücke-Mueller ilişkisine dair eklemek istediğimiz bir husus, resim dışında her türlü ve çok sayıda baskı da yapan Brücke üyelerine, taşbaskı çırağı ola-

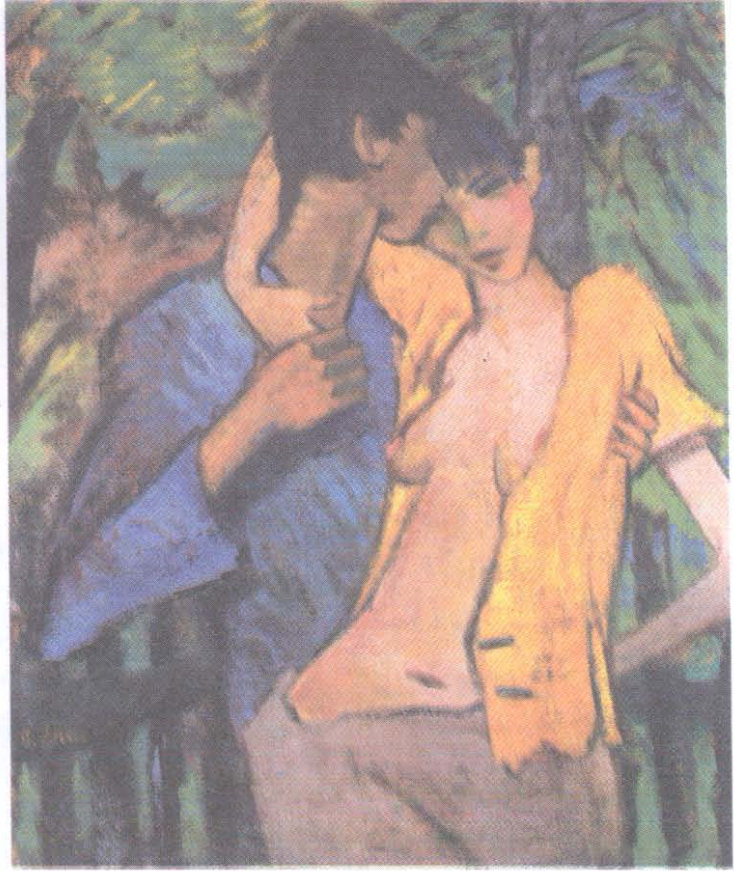
rak 4 yıl çalışmış ve eğitim görmüş olan Mueller'in teknik katkısı ve yardımlarının olmuş olmasıdır.¹³

Bunun dışında Mueller, Brücke üyelerine yağlı boya yerine tutkal-boya ya da tempera kullanımını da öğretiyor.¹³ Boyar maddenin yağ yerine tutkallı su ya da yumurta akıyla (bazen sarısıyla) karıştırılması daha hızlı kuruma ve böylece geniş yüzey boyamalarında avantaj sağladığı gibi, renklere daha solgun ışıkta bile saydam bir canlılık veriyor. Mueller böylece, yağlı boya kullanımının yaygınlaşmasından sonra yüzyıllardır kullanılmayan bir ortaçağ tekniğini tekrar canlandırmış oluyor.

Mueller'in Resmi

Mueller'in adının iki anlamlı bir biçimde "Çingene Ressamı"na

çıkması onun için, yaşamı boyunca ama özellikle son 5-6 yılında çok sayıda resimde çingene yaşamından sahneleri işlemiş olması ve 1927'de de "çingene dosyası" adı verilen ayrı bir dosya çıkarmış olmasıdır. 1924-30 arasında yaz aylarını Macaristan, Bulgaristan ve Romanya gibi çingenelerin yaygın olarak bulunduğu ülkelerde geçirdiği de biliniyor. Çingenelere duyduğu bu yakınlık nedeniyle, anne tarafından çingene olduğu iddiaları ortaya atılıyor. Bu iddialara kendisinin karşı çıkmaması, ayrıca yazar dayısı C. Hauptmann'ın bir romanında bir çingeneyi roman kahramanı yapması, bu dedikodunun bir mitosa dönüşmesine yol açıyor. Tabii ki bir ressamın etnik kökeni değil, sanatı önemlidir, fakat zamanın toplumunda çok marjinal bir grup olan çingenelerden böyle bir ressamın çıkması ilgi konusu oluyor. Üstelik bu söylenti sonuçta Mueller'in kişi olarak doğasının daha iyi anlaşılmasına da yol açmıştır. Mueller'in çingene resimleri konusunda doktora yapan T. Pirsig¹⁴ bu yakıştırmanın gerçekdışı olduğunu göstermektedir. Pir-

Resim 6,
Sevgililer, 1919/1925,
Tutkalboya, 106x80 cm.

13 G. Boudaille, Expressionists, Alpine Fine Arts Collection, Ltd, 1976.

14 T. Pirsig, Otto Mueller: Mythos und Wahrheit, 124-132. [Otto Mueller, Hazırlayanlar: J.G.P von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm.

Resim 7,
Kageler Ormanı, 1922,
Taşbaskı, 27.8x37 cm.

sig'e göre Mueller için en önemli üç kavram, sevgi, mutluluk ve hürriyet olup, bunun çingeneler için de geçerli olması, onu bu topluluğa yakınlaştırmıştır.

Benzer bir yorumu A. Birthaelmer de yapmaktadır¹⁵: "Mueller'in bütün yaşamı boyunca çingene konusunu ele aldığını görüyoruz. Belki de bunun nedeni, Mueller'in toplumun kenarında yaşayan bu göçebe insanlarla, onların bağımsız, sıradışı, kanaatkar yaşam tarzıyla özdeşleşme isteğiydi."

"Kaybolan cennet" in peşinde olan Mueller, çingenelerin aslında zor olan günlük yaşamlarını da çizmiyor; bu resimlere romantik bir duygu ve egzotik bir etki hakim. Lüttichau'nun ifadesiyle¹⁶, "Otto Dix ve Georges Grosz dünyanın suça boğulmuş olmasından yakınırken, Mueller sevgi dolu insanlar ve güzel manzaralar çiziyor." Mueller'in herhangi bir toplumsal eleştiri niyeti olmamasına rağmen, Alfred Schmeller tarafından "insan hakları dosyası" olarak görülen¹⁶ "çingene dosyası"ndan bir örneği Resim 1'de veriyoruz.

15 A. Birthaelmer, *Ekspresyonizm ve Yirmili Yıllar*, 14-19. [Ekspresyonizm ve Sonrası, Wuppertal, Von der Heydt Müzesi Koleksiyonu, 1991] kitabında bölüm.

16 M.A. von Lüttichau, *Von Liebespaaren, Doppelportraits und anderen Figurenbildern: Otto Mueller's Bilderwelt*, 67-74. [Otto Mueller, Hazırlayanlar: J.G.P. von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm.

Mueller'e yöneltilen "kendini geliştirmedeği ve hep tekrarladığı" eleştirisi^{17,18} üzerinde de durmak istiyoruz. Mueller'in 1910 sonrası resimlerinin hem tematik olarak, hem de üslup açısından fazla bir çeşitlenme göstermediği doğrudur. Ancak bu yıla gelindiğinde, Mueller 36 yaşında, olgunlaşmış bir üslubu ve netleşmiş tematik tercihleri olan, eriştiği duyarlılık ve teknikle avangardist bir grubu bile etkileyebilen bir ressamdı. Bu noktadan sonra neden yeni arayışlara girmediği sorusunun haklılığı tartışmaya açıktır. Buna gene de bir cevap vermek gerekirse, bu cevabı herhalde Mueller'in kişilik özelliklerinde aramak doğru olur. Mueller'in, Brücke'deki arkadaşlarının aksine, zaten hiçbir zaman güçlü bir toplumsal eleştiri motivasyonu olmamıştı. O hep içe dönük, kendini arayan, gönüllü gittiği ve hastalanıp sıkıntılar çektiği savaşı bile bilinç altına iterek, istirahat izinlerinde savaşı değil, gene kendi temalarını çizen, son tahlilde de kadın-erkek ilişkisinin mahiyetini anlamaya ve insan-doğa harmonisini resmetmeye çalışan bir individualistti.

Mueller'in 1910'dan sonra neden değişmediği sorusu yerine, 1910'a nasıl geldiği sorulacak olsaydı, o zaman büyük bir değişim geçirdiği görülebilecekti aslında. Ama bu bile ancak son 10 yılda kavranabilmiştir ve 1910 öncesi döneminin incelenmesini zorlaştıran da bizzat Mueller'in kendisi olmuştur. Çünkü mükemmeliyetçi bir sanatçı olan Mueller, 1919'da Berlin'den Breslau'ya taşınması sırasında 200 resmini, eşi Maschka'ya yaktırmıştır. (So-bada yaktırmıştır!)¹⁹. C.Lange'nin tesbitlerine göre, koleksiyonlarda bulunduğundan dolayı bu yakımdan kurtulabilen, 1900 öncesinden sadece 11 ve 1900-1910 arasından 30 resim kalmıştır.¹⁹ Mueller'in geçirdiği evrimi görebilmek için bu resimlerden birkaçına göz atmak yeter (bkz.Resim 2). Mueller'in bir "autodidakt" (kendi kendini eğiten) olduğu anlaşılıyor. Az sayıda ki bu erken resimlerin gösterdiği üzere, etkilendiği ilk sanatçılar Arnold Böcklin ve Franz von Stuck'dur.¹⁹ Daha sonra, kompozisyon kurgusu açısından, Hans von Marées ve P. Cézanné'dan etkileniyor.²⁰

Resim 8,
Su Kenarında Oturan
Kız, 1922/1926,
Taşbaskı, 37x26.2 cm.

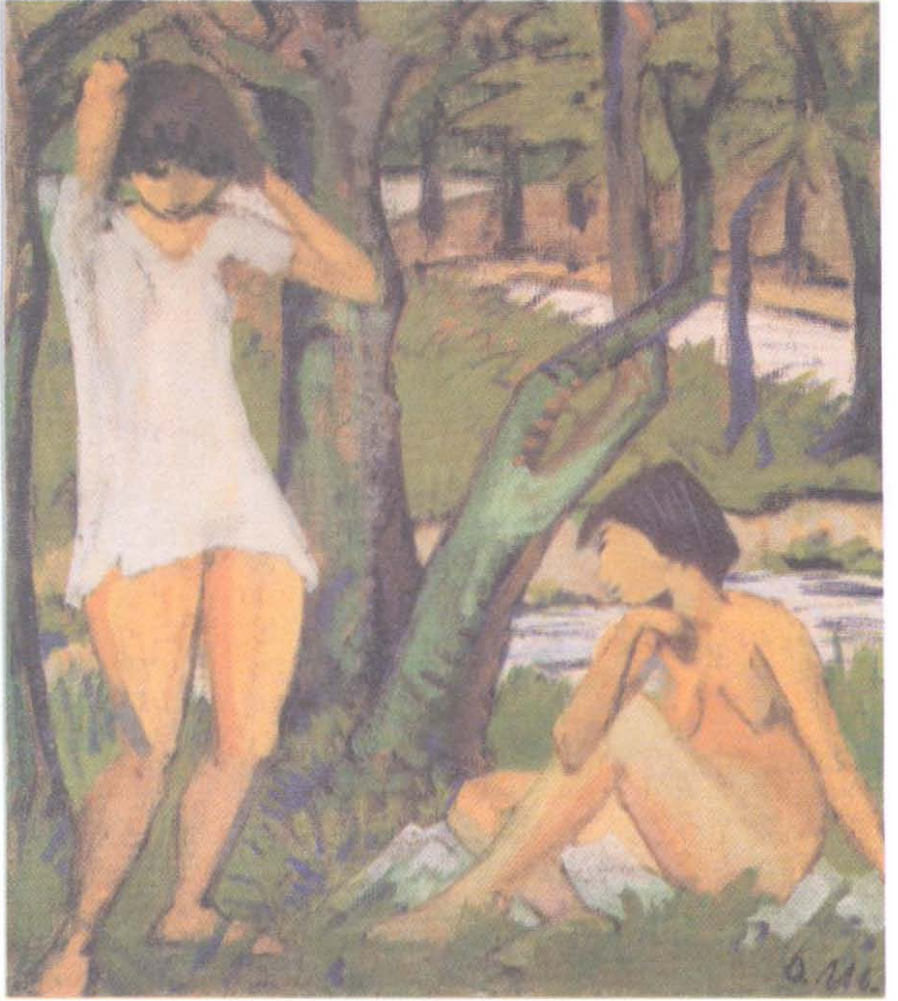
17 D. Elger, Expressionismus, Benedikt Taschen Verlag, 1994.

18 B. Hassforther, Otto Mueller : Ein überhaupt nicht weltfremder Maler, <http://www.bela.1996.de/literature/mueller.html>

19 C. Lange, "Mueller vor Mueller",

Anmerkungen zu einem nahezu zerstörten Frühwerk, 12-20. [Otto Mueller, Hazırlayanlar : J.G.P von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm.

20 M.A. von Lüttichau, Von Liebespaaren, Doppelporraits und anderen Figurenbildern : Otto Mueller's Bilderwelt, 67-74. [Otto Mueller, Hazırlayanlar : J.G.P von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm

Resim 9,
Yıkanan İki Genç kız,
1921/1925 Tütkaalboya,
125x98 cm.

Mueller'in erken döneminde de, olgunluk döneminde de vazgeçemediği tematik tercihlerinden birisi, kendisini eşleriyle birlikte resmetmekti. Resim 3 ve Resim 4'de Mueller'i ilk eşi Maria Mayerhofer (kısası adı Maschka) ile görüyoruz. İkinci resim Mueller'in Maschka'dan ayrılmasından hemen sonra yapılmıştır. Bu iki resim de, Mueller'in erken dönemi ile olgunluk dönemi arasındaki büyük değişimi göstermektedir. Resim 5'de Mueller, Breslau Akademisi'nde göreve başlayınca, ilk eşinden ayrılarak yaşamaya başladığı öğrencisi Irene Altmann ile görülmektedir. Irene Altmann yahudidir ve ailesinin muhalefeti nedeniyle Mueller ile evlenmeleri mümkün olmamıştır. Mueller'in kendisini resimde bir yahudi gibi göstermesi, masanın altındaki köpek, Irene'nin başındaki yarım hale, zengin psikoanalitik yorumlara müsaittir. Mueller, ilk eşi Maschka'yı çıkık elmacık kemikleri ve ince çenesiyle, neredeyse bir tipolojiye stilize ederek pek çok resminde kullanmış, hatı arkadaşısı Irene Altmann'ı ve daha sonra 2. ve 3. eşlerini de resmederken

bu yönde deforme etmiştir. Bu yaklaşımı Lüttichau²¹ tarafından "Ur-Bild"i (ilk resim) yaratma arayışı içinde "Ur-Frau"yı (ilk kadın) yaratma güdüsü olarak yorumlanmaktadır. Otto Mueller'in eriştiği "Ur-Bild" olarak, bazı yazarlar tarafından Resim 6 gösterilmektedir.^{22,23,24} Mueller'in naziler tarafından 1937'de "yozlaşmış sanat" olduğu gerekçesiyle toplatılarak çoğu imha edilen ya da kaybolan 357 resminden arta kalanlardan biri olan bu resim, Mueller ve Maschka'nın şahsında, "ilk-erkek" ile "ilk-kadın"ı doğanın kucağında ve sonsuz bir üçlü harmoni içinde göstermektedir.

Mueller, taşbaskılarında da doğa-insan harmonisini aynı duyarlılıkla işlemiştir. Bunlara Resim 7 ve Resim 8'de iki örnek veriyoruz. Değınmek istediğimiz bir diğer husus, Mueller'in bazı taşbaskılarını baskı sonrası elle renklendirmiş olmasıdır.²⁵ Bu durumu, baskının altına kendi eliyle "hand-koloriert" ("elle renklendirilmiştir") diye yazarak belirtmiştir (bkz. Resim 8). Yazımızı Otto Mueller'in kendi sözüyle²⁵ ve bu sözü en iyi örnekleyen resimlerinden biriyle (Resim 9) bitirmek istiyoruz:

"Benim gayretlerimin esas amacı, doğanın ve insanın bende yarattığı duygulanımı mümkün olan en büyük yalınlık içinde ifade etmeye çalışmaktır."

21 M.A. von Lüttichau, Von Liebespaaren, Doppelportraits und anderen Figurenbildern : Otto Mueller's Bilderwelt, 67-74.

[Otto Mueller, Hazırlayanlar : J.G.P von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm.

22 B. Hassforther, Otto Mueller : Ein überhaupt nicht weltfremder Maler, <http://www.beia.1996.de/literature/mueller.html>

23 Otto Mueller, Hazırlayanlar : J.G.P von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003.

24 M.A. von Lüttichau, Von Liebespaaren, Doppelportraits und anderen Figurenbildern : Otto Mueller's Bilderwelt, 67-74.

[Otto Mueller, Hazırlayanlar : J.G.P von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm.

25 D.P. Wolf, Die Kunst Otto Muellers aus der Sicht eines Sammlers, 162-186.[Otto Mueller, Hazırlayanlar :

J.G.P von Hohenzollern, M.A. von Lüttichau, Prestel Verlag, 2003] kitabında bölüm.